

Юлія Копочинська — кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри біобезпеки і здоров'я людини Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: дослідження теоретичних і практичних проблем професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.

e-mail: youliaco@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5018-3747>

УДК 378.1:37.011:001.4

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-2-51-59>

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ

У статті охарактеризовано понятійний апарат системи формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Уточнено сутність понять «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії», «майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії» і «професійна ідентичність фахівців з фізичної терапії, ерготерапії». Акцентовано увагу на тому, що професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії є складною педагогічною системою, яка має такі властивості: єдність і взаємозв'язок різних структурних елементів, об'єднаних спільною метою і єдиним функціонуванням; єдина внутрішня організація на основі зв'язків і залежностей між компонентами системи, взаємодія з навколишнім середовищем.

Ключові слова: поняття; професійна ідентичність; професійна підготовка; майбутній фахівець.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В освітній політиці ХХІ ст. відбуваються інноваційні процеси, які докорінно модифікують всю систему вітчизняної освіти. Ці процеси створюють можливість для впровадження нововведень, вимагаючи зміни змісту самої освіти і способів організації освітнього процесу фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Серед основних завдань професійної підготовки фахівців на сучасному етапі розвитку освіти в Україні є формування особистості, яка може творчо, свідомо, самостійно визначати мету майбутньої діяльності, здатна до саморегуляції, що забезпечить досягнення цієї мети. Актуальними є питання, що стосуються формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії [1].

Система знань будь-якого навчального предмета складається з наукових фактів, понять, законів і закономірностей та теорій. Ці структурні одиниці перебувають у тісному зв'язку, але можуть розглядатися і як самостійні складники процесу пізнання. Майже неможливо встановити між ними чітко окреслені межі, ще складніше окреслити провідну роль одного з них у засвоєнні певних наукових знань. Однак у науковій літературі з філософії, психології та педагогіки зазначається, що саме поняття відіграють важливу роль у структурі наукових

знань. Тому їх визнають головною одиницею, фундаментом знань [2]. Від якості вивчення їх великою мірою залежить якість навчання: повнота, глибина, обґрунтованість знань і навіть якість умінь та навичок. У цьому контексті звернення до понятійного апарату освітянської складової формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерго-терапії є вельми актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема визначення понять, їх ролі в оволодінні певними науковими знаннями завжди досліджувалась ученими й працівниками освіти. В Україні вона розглядалась прямо або опосередковано А. В. Усовою, С. У. Гончаренком, Я. Б. Олійником, О. М. Топузовим. Її вирішенням займалися відомі зарубіжні філософи Є. К. Войшвіло, Б. М. Кедров та ін. На думку Д. П. Горського, поняття – «найважливіший засіб упорядкованого мислення, а система наукових понять є зосередженням знання, що дає можливість людині осмислювати навколишні явища» [2].

Основи вчення про мислення в поняттях, основні закономірності оволодіння ними, різні аспекти формування понять та фактори, що впливають на їх засвоєння, висвітлювалися в працях психологів П. П. Блонського, Л. С. Виготського, С. Л. Рубінштейна, П. Я. Гальперіна, Л. В. Занкова, С. М. Кабанової-Меллер [2].

Таким чином, у науковій філософській та психолого-педагогічній літературі однією з ключових тем є проблема понять. Така постійна увага пояснюється їх вагомістю в засвоєнні системи знань основ науки. Для оволодіння ними потрібні теоретичні надбання цих наук, які віддзеркалюються в поняттях, методика викладання навчального предмета, навчальні програми та підручники. Тільки за таких умов можна гарантувати ефективне формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії.

Мета статті – визначення понятійного апарату системи формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії.

Виклад основного матеріалу. До ключових понять формування професійної ідентичності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії нами віднесено такі: «вища освіта», «заклад вищої освіти», «професія», «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії», «система», «формування», «професіонал», «професіоналізм», «майбутній фахівець», «майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії», «компетентність», «компетентність фізичного терапевта, ерго-терапевта», «ідентифікація», «ідентичність», «професійна ідентичність», «професійна ідентичність фахівців з фізичної терапії, ерготерапії».

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», що набрав чинності 28 вересня 2017 р., «вища освіта» визначається як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [3].

Вища освіта – ступінь знань, що набуваються у закладах вищої освіти (ЗВО) на базі повної загальної середньої освіти, необхідний фахівцям вищої кваліфікації в різних галузях економіки, науки і культури. Варто наголосити, що вища освіта, яка здобувається в ЗВО внаслідок послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації.

У ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) термін «заклад вищої освіти» трактується як «окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей» [3].

У науковій літературі термін «професія» вживається найчастіше в чотирьох різних значеннях, виокремлених Є. А. Клімовим: спільнота людей, зайнятих у певній галузі праці; сфера діяльності як безліч трудових постів; робота, процес діяльності у конкретній сфері; якісне визначення людини, котра набуває певних умінь, знань, досвіду, особистісних якостей [4].

Варто доповнити, що професія є не тільки сукупністю трудових дій людини, і її соціальною позицією.

Професії описуються не тільки в термінах, що відображають притаманні їм властивості, тобто обов'язки, вміння, навички, а й у таких характеристиках, як престиж, рівень необхідної освіти, матеріальний достаток, соціальна значимість праці, привілеї та ін.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «підготовка» трактується як «запас знань, навичок, досвід, набутий у процесі навчання та практичної діяльності» [5]. В. А. Семиченко звертає увагу на те, що сутність поняття «підготовка» розкривається у двох його значеннях:

1) як навчання – певний спеціально організований процес формування готовності до виконання майбутніх завдань;

2) як готовність – наявність компетенції, знань, умінь та навичок, необхідних для успішного виконання певної сукупності завдань [6].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «підготовка» у тлумаченні, Ю. О. Ляноної. Вчений вказує, що «підготовка – це процес, результатом якого є готовність» [7].

Категорія «готовність» вживається в літературі для визначення її як умови та регулятора діяльності, психологічного стану, установки, наявності в суб'єкта певних потреб, як синтезу властивостей особистості тощо.

Поняття «професійна підготовка» в сучасній науці пов'язується з професійним навчанням і відображає процес оволодіння знаннями, вміннями та навичками, необхідними для самостійної професійної діяльності:

- система професійного навчання, що має на меті прискорене набуття майбутніми фахівцями навичок, необхідних для виконання певної роботи, групи робіт;

- процес оволодіння знаннями, вміннями й навичками, що дають змогу виконувати роботу в певній галузі діяльності. Має на меті прискорене набуття студентами навичок, потрібних для виконання певної роботи або групи робіт і не має на увазі підвищення освітнього рівня студента [8].

Однак підготовка до професійної діяльності не може обмежуватися оволодінням майбутніми фахівцями тільки процесуальним аспектом професійної діяльності. Необхідна також цілеспрямована діяльність із формування й розвитку важливих професійних та особистісних якостей, що забезпечують ефективність обраної діяльності. З огляду на це більш обґрунтованим є розуміння професійної підготовки як системи організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування особистості – професійної спрямованості, знань, навичок, умінь та професійної готовності [7].

Спираючись на цю позицію, ми розглядаємо поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії» як цілісну педагогічну систему, функціонування якої передбачає створення умов для розвитку особистості майбутнього фізичного терапевта, ерготерапевта через оволодіння необхідними для професійної діяльності знаннями, вміннями й навичками, розвитку важливих професійних та особистісних якостей, які забезпечать ефективну професійну діяльність та створять фундамент для професійного вдосконалення фахівця.

Професійна підготовка майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії є складною педагогічною системою, що має такі властивості: єдність і взаємозв'язок різних структурних елементів, об'єднаних спільною метою та єдиним функціонуванням; єдина внутрішня організація на основі зв'язків і залежностей між компонентами системи, взаємодія з навколишнім середовищем.

Для визначення цього поняття потрібно надати тлумачення поняття «система». Так, ми виходили з розуміння системи як внутрішньо організованої на підставі того чи іншого принципу цілісності, в якій всі елементи настільки тісно пов'язані один з одним, що виступають відносно навколишніх умов та інших систем як дещо єдине, і педагогічної системи як безлічі взаємозалежних структурних компонентів, які об'єднані єдиною освітньою метою розвитку особистості й функціонують в цілісному педагогічному процесі [9].

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «формування» трактується як дія, спрямована на створення чого-небудь, надаючи якоїсь структури, організації, форми [5].

Поняття «професіонал» і «професіоналізм» перебувають, на наш погляд, в безпосередньому взаємозв'язку, оскільки взаємозалежні та взаємозумовлені. Професіонал найчастіше розглядається, на думку А. К. Маркової, як фахівець, котрий виконує будь-яку професійну діяльність. Хоча таке визначення професіонала є доволі поширеним, усе ж воно є дискусійним, особливо з огляду на потребу встановлення розбіжностей між фахівцем і професіоналом як ідеалом фахівця, що виявляє фахово-професійну майстерність у вирішенні фахових завдань, або як найвищий рівень фахово-професійної розвиненості. Останніми роками було сформульовано дещо скориговане визначення професіонала як особи, котра успішно адаптується до професії й вільно володіє психологічними засобами праці. За умови вдалого вибору професійної діяльності особа набуває такого досвіду, що об'єкт праці стає для неї максимально зрозумілим, а професійна діяльність виконується «граючи» [10].

«Професіонал – працівник, який, окрім знань, умінь, якостей і досвіду, має також певну компетенцію, здатність до самоорганізації, відповідальність і професійну надійність. Професіонал здатний знайти проблему, сформулювати завдання і визначити спосіб його вирішення», – вважає Е. Ф. Зеєр [11].

На думку іншого автора, професіонал – це суб'єкт професійної діяльності, який має високі показники професіоналізму особистості й діяльності, високий професійний і соціальний статус, динамічно розвивальну систему особистісної та діяльнісної нормативної регуляції, постійно націлений на саморозвиток і самовдосконалення, особистісні і професійні досягнення, які мають соціально-позитивне значення» [11].

Отже, в останній дефініції на підставі провідного методологічного принципу психологічної науки – єдності особистості та діяльності – професіонал розуміється як система двох істотних складових: професіоналізм особистості й професіоналізм діяльності.

«Професіоналізм діяльності – якісна характеристика суб'єкта праці, яка відображає високу професійну кваліфікацію і компетентність, різноманітність професійних навичок і вмінь, зокрема й таких, які ґрунтуються на творчому вирішенні, володінні сучасними алгоритмами і способами вирішення професійних завдань, що дає змогу провадити діяльність з високою і стабільною продуктивністю.

Професіоналізм особистості – якісна характеристика суб'єкта праці, яка відображає високий рівень професійно важливих і особистісно-ділових якостей, акмеологічних інваріантів професіоналізму, високий рівень креативності, адекватний рівень домагань, мотиваційну сферу і ціннісні орієнтації, спрямовані на прогресивний розвиток фахівця» [11].

У професійній педагогіці поняття «професіоналізм» розуміється як здатність до компетентного виконання функціональних обов'язків, набута в процесі навчальної і практичної діяльності; рівень майстерності та мистецтва в певному виді занять, який відповідає рівню складності виконуваних завдань [11].

Визначити сутність поняття «майбутній фахівець», ми пропонуємо як особу, котра здобуває протягом періоду навчання у ЗВО знання, вміння та навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності, а також оволодіває системою професійних компетентностей.

Ми пропонуємо використовувати поняття «майбутній фахівець з фізичної терапії, ерготерапії» у такому тлумаченні: особистість, котра цілеспрямовано здобуває у ЗВО спеціальність, що пов'язана з: клінічною діяльністю, яка охоплює: профілактику, заходи під час гострих станів, відновлення фізичного стану/якостей та послуги тривалої дії; науковими дослідженнями, що проводяться для пошуку шляхів удосконалення якості надаваних послуг і стимулювання розвитку всіх аспектів професії; освітою як необхідною складовою професії на різних рівнях, що стосується й бакалаврату та вищої освіти, до системи післядипломних освітніх програм та курсів удосконалення кваліфікації.

Поняття «компетентність» ми пропонуємо розуміти як достатній рівень знань, умінь і навичок, включно з комунікативними й технічними, у певній сфері, на конкретних етапах освітнього процесу. Такі знання, вміння й навички необхідні для виконання завдань, пов'язаних із професійною практикою. Таким чином, компетентність і знання – поняття не ідентичні, більше того, компетентність у деякому значенні навіть характеризує межі знань індивідуума. Чим більше досвіду в тестованого професіонала, тим важче створити інструмент, за допомогою якого можна оцінити його рівень розуміння і складність навичок, потрібних під час виконання роботи. Інтегрування розуміння, здібностей і професійного судження, тобто генерична модель, це модель, у якій компетентність не обов'язково має явний вигляд, а швидше впливає з ефективності роботи.

Поняття «компетентність фізичного терапевта, ерготерапевта», що засвідчується документом про професійну освіту, передбачає: компетентність у галузі теорії фізичної терапії та ерготерапії, компетентність у сфері сучасних реабілітаційних технологій і методик, компетентність у проектуванні й реабілітаційних системах; компетентність у професійній взаємодії з учасниками реабілітаційного процесу (члени мультидисциплінарної команди, пацієнти, члени родини/опікуни пацієнтів), компетентність у галузі теорії і практики дослідження у сферах фізичної терапії та ерготерапії, компетентність в у медичних інноваціях, компетентність в організації та управлінні, компетентність у професійному самовдосконаленні [12].

Термін «ідентифікація» ми пропонуємо розуміти як групотвірний фактор, що допомагає людині вийти за межі «Я» і відчувати переживання інших, сприяє соціалізації, а також забезпечує здатність до об'єктивного й диференційованого самооцінювання. Ідентифікація у психології – вид психологічного захисту, що характеризується несвідомим уподібненням індивіда тому об'єктові, який йому загрожує [13].

Таким чином, ідентифікація майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії з моделлю особистості фізичного терапевта/ерготерапевта, яка формується у свідомості в процесі професійної підготовки, передбачає вияв індивідуального підходу до створення власної моделі професійної діяльності.

Теоретичний аналіз різних концепцій і підходів дає змогу визначити поняття «ідентичність» як багатовимірний та інтегративний психологічний феномен, що становить результат активного процесу уявлення особистості про себе, пов'язаного з безперервним розвитком особистості людини протягом усього його життя [14]. Одночасно варто зауважити, що цей процес не є лінійним процесом і може мати зворотний ефект, повертаючись на нижчий рівень. При цьому людина робить серію взаємопов'язаних виборів, приймаючи свої особистісні цілі, цінності, переконання.

Ідентичність – це складний феномен, психічна реальність, що включає міфологічні та сучасні рівні свідомості, індивідуальні й колективні, онтогенетичні та соціо-генетичні підста-

ви [15]. Тобто термін «ідентичність» можна визначити як складну психологічну реальність, що охоплює як закодований у міфологічному сприйнятті світу досвід пращурів, так і особистий досвід індивіда, актуальні стереотипи сприйняття, що існують у певному суспільстві.

Як «зв'язок особистості зі спільністю, ототожнення людиною себе з певною суспільною групою, укорінену в духовному світі особистості систему цінностей, ідеалів, норм, вимог відповідної спільності» визначає ідентичність А. Борисюк [16].

На основі сутності понять «ідентичність» та «ідентифікація» розглянемо поняття «професійна ідентичність», яке є предметом нашого дослідження. Існують певні наукові розбіжності в окресленні вікового періоду формування професійної ідентичності. Професійна ідентичність може формуватися лише на етапі узгодження основних елементів професійного процесу під час безпосереднього входження особистості у професійну діяльність та оволодіння нею [17].

Поняття «професійна ідентичність» пов'язане з терміном «професія». Професія встановлює змістовні характеристики професійної ідентичності забезпечуючи «морфологію» професійної діяльності й професійної спільності, тим самим структуруючи діапазон маневру в межах виконуваної та освоюваної діяльності, залишаючи можливість для різних варіантів самореалізації всередині професії як групи суміжних спеціальностей.

Отже, професійна ідентичність – це уявлення людини про її місце в професійній групі, а також про місце своєї професійної групи в системі суспільних відносин. Можна зробити висновок, що професійна ідентичність дає змогу орієнтуватися у світі професій, наділяючи людину ціннісними орієнтирами й забезпечуючи можливостями для самореалізації.

Р. Хеммонд пропонує розуміти поняття «професійна ідентичність фахівців з фізичної терапії, ерготерапії» як професійне становлення фахівця, що передбачає самоідентифікацію фізичного терапевта або ерготерапевта з моделлю особистості фахівців цього напрямку, яка формується в його свідомості в процесі професійної підготовки, діяльності та професійного самовдосконалення і передбачає вияв індивідуального підходу до створення власної моделі професійної діяльності [14].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Нами охарактеризовано понятійний апарат освітнянської складової формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Уточнено сутність понять «вища освіта», «заклад вищої освіти», «професія», «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії», «система», «формування», «професіонал», «професіоналізм», «майбутній фахівець», «майбутній фахівець з фізичної терапії, ерготерапії», «компетентність», «компетентність фізичного терапевта, ерготерапевта», «ідентифікація», «ідентичність», «професійна ідентичність», «професійна ідентичність фахівців з фізичної терапії, ерготерапії». Акцентовано увагу на тому, що професійна підготовка майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії є складною педагогічною системою, яка має такі властивості: єдність і взаємозв'язок різних структурних елементів, об'єднаних спільною метою і єдиним функціонуванням; єдина внутрішня організація на основі зв'язків і залежностей між компонентами системи, взаємодія з навколишнім середовищем. Професійна ідентичність це уявленням людини про її місце в професійній групі, а також про місце своєї професійної групи в системі суспільних відносин. Майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії є особистістю, котра цілеспрямовано здобуває у ЗВО спеціальність, пов'язану з клінічною діяльністю, науковими дослідженнями та освітою. Професійна ідентичність фахівців із фізичної терапії, ерготерапії пропонується тлумачити як професійне становлення фахівця, що передбачає самоідентифікацію фізичного терапевта або ерготерапевта з моделлю особистості

фахівців цього напрямку, яка формується в його свідомості у процесі професійної підготовки, діяльності та професійного самовдосконалення й передбачає вияв індивідуального підходу до створення власної моделі професійної діяльності.

Перспективним питанням для подальших досліджень є доповнення вибірки терміно-логічних одиниць та їх аналіз із метою подальшої стандартизації.

Використані джерела

- [1] Ю. В. Копочинська, Н. С. Дмитрієва, Формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії на основі синергетичного підходу, *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, вип. 2 (122), с. 69 - 73, 2020. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2\(122\).14](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2(122).14)
- [2] Л. В. Мальцева, Понятійний апарат як базовий компонент теоретичної підготовки фахівців сфери туризму. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, №10 (173), с. 34-38, 2009.
- [3] Верховна Рада України. (2014, Липень 1). Закон України № 1556-VII, *Про вищу освіту*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-VII>
- [4] Е. А. Климов, *Психология профессионального самоопределения: учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений*. Москва, Россия: Издательский центр «Академия», 2004.
- [5] Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / за ред.: В. Т. Бусела. Київ; Ірпінь, Україна: ВТФ «Перун», 2005.
- [6] В. А. Семиченко, «Проблеми і пріоритети професійної підготовки», *Педагогічний дискурс*, вип. 1., с. 119-127, 2007.
- [7] Ю. А. Лянной, *Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект: монографія*. Суми, Україна: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016.
- [8] Педагогика: большая современная энциклопедия / упорядник. Е. С. Рапацевич. Минск, Беларусь: Современное Слово, 2005.
- [9] С. У. Гончаренко, *Український педагогічний словник*. Київ, Україна: Либідь, 1997.
- [10] А. К. Маркова, *Психология профессионализма*. Москва, Россия: МГФ «Знание», 1996.
- [11] В. В. Ягупов, «Професійний розвиток особистості фахівця: поняття, зміст та особливості», *Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*, т. 175, с. 22-28, 2015.
- [12] Міністерство освіти і науки України. (2018, Груд. 19). Наказ № 1419, *Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf>
- [13] А. Р. Фонарев, «Развитие личности в процессе профессионализации». *Вопросы психологии*, № 6, с. 72–83, 2004.
- [14] R. Hammond, V. Cross, A. Moore, «The construction of professional identity by physiotherapists: A qualitative study». *Physiotherapy*, 102, 71–77, 2016. doi:10.1016/j.physio.2015.04.002
- [15] Л. Б. Шнейдер, *Личностная, тендерная и профессиональная идентичность: теория и методы диагностики*. Москва, Россия: Московский психолого-социальный институт, 2007.
- [16] А. С. Борисяк, *Професійна ідентичність медичного психолога: соціально-психологічний аналіз: монографія*. Чернівці, Україна: Книги-XXI, 2010.
- [17] В. В. Краевский, *Проблемы научного обоснования обучения*. Москва, Россия: Педагогика, 1977.

References

- [1] Yu. V. Kopychynska, N. S. Dmitriieva, Formation of professional identity of future specialists in physical therapy, ergotherapy based on synergistic approach, *Scientific journal of NPU named after M.P. Dragomanov*, vol. 2 (122), pp. 69 - 73, 2020. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2\(122\).14](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2(122).14)
- [2] L. V. Maltseva, Conceptual apparatus as a basic component of theoretical training of tourism professionals. *Bulletin of Lugansk National University. Taras Shevchenko. Series: Pedagogical Sciences*, №10 (173), pp. 34-38, 2009.
- [3] Verkhovna Rada Ukrainy. (2014, July 1). Law of Ukraine No. 1556-VII, On Higher Education. [Electronic resource]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-VII>

- [4] E. A. Klymov, *Psychology of professional self-determination: a textbook for students. higher ped. textbooks routine*. Moscow, Russia: Yzdatelskyi tsentr «Akademyia», 2004.
- [5] The Great Interpretive Dictionary of Modern Ukrainian (with additions and supplements) / edited by V. T. Busela. Kyiv; Irpin, Ukraina: VTF «Perun», 2005.
- [6] V. A. Semychenko, «Problems and Priorities of Vocational Training». *Pedagogical Discourse*, Issue 1., pp. 119-127, 2007.
- [7] Yu. A. Lianno, *Professional training of future masters in physical rehabilitation in higher educational establishments: theoretical and methodical aspect: monograph*. Sumy, Ukraine: Publishing House of Sumy A. S. Makarenko State Pedagogical University, 2016.
- [8] *Pedagogy: a large modern encyclopedia* / compiler. E. S. Rapacevych. Minsk, Belarus: The Modern Word, 2005.
- [9] S. U. Honcharenko, *Ukrainian Pedagogical Dictionary*, Kyiv, Ukraina: Lybid, 1997. (in Ukrainian)
- [10] A. K. Markova, *Psychology of Professionalism*. Moscow, Russia: IHF «Znanye», 1996.
- [11] V. V. Yahupov, «Professional development of the personality of the specialist: concepts, content and features», *NaUKMA Scientific Notes. Pedagogical, Psychological Sciences and Social Work*, vol. 175, pp. 22-28, 2015.
- [12] Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2018, Hrud. 19). Nakaz № 1419, Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 22 «Okhorona zdorov'ia», spetsialnist 227 «Fizychna terapiia, erhoterapiia». [Electronic resource]. Available: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizychna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf>
- [13] A. R. Fonarev, «Personality Development in the Process of Professionalization». *Issues of Psychology*, No. 6, p. 72–83, 2004.
- [14] R. Hammond, V. Cross, A. Moore, «The construction of professional identity by physiotherapists: A qualitative study». *Physiotherapy*, 102, 71–77, 2016. doi:10.1016/j.physio.2015.04.002
- [15] L. B. Shneider, *Personal, Tender and Professional Identity: Theory and Methods of Diagnosis*. Moscow, Russia: Moscow Psychological and Social Institute, 2007.
- [16] A. S. Borysiuk, *Professional identity of medical psychologist: socio-psychological analysis: monograph*. Chernivtsi, Ukraine: Books-XXI, 2010.
- [17] V. V. Kraevskiy, *Problems of scientific substantiation of training*. Moscow, Russia: Pedagogy, 1977.

Юлия Копочинская, кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент, доцент кафедры биобезопасности и здоровья человека Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского», г. Киев, Украина.

ПОНЯТИЙНЫЙ АППАРАТ СИСТЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ ТЕРАПИИ, ЭРГОТЕРАПИИ

В статье охарактеризован понятийный аппарат системы формирования профессиональной идентичности будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии. Уточнена сущность понятий «профессиональная подготовка будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии», «будущий специалист по физической терапии, эрготерапии» и «профессиональная идентичность специалистов по физической терапии, эрготерапии». Акцентировано внимание на том, что профессиональная подготовка будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии является сложной педагогической системой, которая обладает следующими свойствами: единство и взаимосвязь различных структурных элементов, объединенных общей целью и единым функционированием; единственная внутренняя организация на основе связей и зависимостей между компонентами системы, взаимодействие с окружающей средой.

Ключевые слова: понятия; профессиональная идентичность; профессиональная подготовка; будущий специалист.

Yuliia Kopochynska, Candidate of Science in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Biosafety and Human Health of the National Technical University of Ukraine «I. Sikorskyi Kyiv Polytechnic Institute», Kyiv, Ukraine.

CONCEPTUAL APPARATUS OF THE SYSTEM OF FORMATION OF PROFESSIONAL IDENTITY OF FUTURE PHYSICAL THERAPY, ERGOTHERAPY SPECIALISTS

The article describes the conceptual apparatus of the system of formation of professional identity of future specialists in physical therapy, ergotherapy. It is described the essence of the concepts of «higher education», «institution of higher education», «profession», «preparation», «readiness», «vocational training», «professional training of future specialists in physical therapy, ergotherapy», «system», «formation», «professional», «professionalism», «future specialist», «future specialist in physical therapy, ergotherapy», «competence», «competence of physical therapist, ergotherapist», «identification», «identity», «professional identity», «professional identity of specialists in physical therapy, ergotherapy». According to the results of the analysis of the scientific literature, we consider the concept crucial for our scientific research. It is emphasized that professional training of future specialists in physical therapy, ergotherapy is a complex pedagogical system that has the following properties: unity and interconnection of different structural elements, united by common purpose and unified functioning; the only internal organization based on relationships and interdependencies between system components, interaction with the environment. It is established that professional identity is a person's representation of his/her place in a professional group, as well as of his/her professional group's place in the system of social relations. The future specialist in physical therapy, ergotherapy is a person who purposefully acquires in higher education institutions a specialty that is related to clinical activity, research and education. The professional identity of specialists in physical therapy, ergotherapy is proposed to be interpreted as the professional formation of a specialist, which involves the self-identification of a physical therapist or ergotherapist with a model of personality of specialists in this area, which is formed in his/her mind in the process of professional preparation, activity and professional knowledge. own model of professional activity.

Keywords: concept; professional identity; professional training; future specialist.